

Konsultasjon

Detaljregulering for Gullkista masseuttak

Tid og sted:	20.03.2024 Sortland kommune rådhus 1, møterom eiendom
Deltakere:	Oda Lie Engesæth og Silje Rognlien Brekke (<i>Sortland kommune</i>) Peder Buljo og Arild Inga (<i>Kannstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt</i>)

Detaljreguleringen omhandler utvidelse av Gullkista masseuttak. Reguleringen vil påvirke samiske interesser direkte, og er derfor gjenstand for konsultasjon jf. Sameloven § 4-4.

Reinbeitedistriktets drøftinger

Reinbeitedistriktet (RBD) stiller spørsmål om det er mulig få å inn noen med reindriftsfaglig kompetanse hos tiltakshaver, ettersom deres erfaring tilsier at utarbeidelsen av den reindriftsfaglige utredningen bærer preg av at det mangler tradisjonskunnskap.

RBD er enig i utreders konklusjon om at flyttleien deres er stengt, på grunn av masseuttaket. Ellers opplever RBD at utredningen er svak når det gjelder avbøtende tiltak. Det ene avbøtende tiltaket er en alternativ flyttleie sør i masseuttaket, RBD kommenterer at i en pressituasjon hvor det skal flyttes mye rein, er det ikke sikkert at reinen tar den smale alternative flyttleien, og de risikerer at reinen skrår tilbake i Fiskefjorden. Den alternative flyttleien er også avhengig av at det ikke er skredfare, og det er svært avhengig av sesongens vær om traséen vil kunne brukes ettersom den har høyere risiko i forhold til bratthet. Det påpekes at det i henhold til reindriftsloven § 22 ikke er tillat å sperre flyttleier.

Når RBD kommer flyttende med rein, kommer de i en svært presset passasje, og erfaringen viser at stans av produksjon i masseuttaket tidligere ikke har funket og dermed ikke vil være et tiltak som hjelper tilstrekkelig med å få flyttet reinen. Området er trangt fra før, og ved en ny konsesjon – selv med avbøtende tiltak – vil ikke situasjonen bedres for RBD. RBD er klar på at de mener den alternative

flyttleien er for smal til å hjelpe deres situasjon, i tillegg til at den er bratt og har høyere risiko. Det er en flyttlei som etter deres mening ikke er funksjonell.

RBD ønsker også å få frem merarbeidet reindriften påføres med dette tiltaket, både i forbindelse med reguleringsprosessen og hvert påfølgende år med samling og flytting så lenge det er drift i masseuttaket.

RBD mener at de eneste avbøtende tiltak som vil gjøre det mulig å flytte rein forbi massetaket er:

- En egnet plass hvor man kan flytte rein med gjerde.
- Oppsamling av rein på Hennes/Kvitnes/Fiskefjorden, med helikopter, ettersom all rein skal ut av området sesongbeitet, og inn i kjerneområdet slik at årets kalv kan bli merket, og at det skal være mulig å ta ut slakterein av årets produksjon.
- Kompensasjon på bakgrunn av merarbeidet masseuttaket krever.

Det er viktig for RBD at reinen flyttes mellom sesongbeitene, det er ikke ønskelig å ha rein på vinterbeite om sommeren.

Det påpekes at det er svært gode beiteforhold Rødsandheia og området som ønskes som nytt konsesjonsområde. Det er lite snø om vinteren og tilhører et viktig vinterbeite for RBD. Slik RBD ser det kan en ny konsesjon gi uante konsekvenser for dem. Reinen er der og beiter hver vinter, og de kumulative effektene og konsekvensene av et utvidet masseuttak er vanskelig å forutse.

Vinterbeite er generelt begrenset til det helt minimale, og nærmer seg et kritisk punkt for reinbeitedistriktet.

Videre anmoder reinbeitedistriktet kommunen til å se den plikten kommunen har til å ivareta kulturen og næringen som reindriften innehar. Det legges trykk på de kumulative effektene bit for bit nedbyggingen i kommunen gir. RBD løfter det fremtidige arbeidet med kommuneplanens arealdel, og ønsker at det skal sees på erstatningsbeiteland og uttak av arealformål som flere plasser vil gi store konsekvenser for dem dersom det bygges ut.

Sortland kommunes drøftinger

Sortland kommune (SK) har forståelse for frustrasjonen og opplevelsen på

mangel av reindriftsfaglig kompetanse i plansaker. SK forklarer at konsekvensutredninger kontrolleres etter forskrift om konsekvensutredninger, og veiledere, men at det er vanskelig for kommunen å kontrollere den reindriftsfaglige kompetansen og kreve andre/nye utredere. For kommunen er det viktig å se at de avbøtende tiltakene forankres i plankartet og planbestemmelsene, og at man bruker høring og offentlig ettersyn for å få nødvendige merknader av de myndighetene som har reindriftsfaglig kompetanse – i tillegg til konsultasjoner i plansakene for å få synliggjort tradisjonskunnskapen RBD sitter på, og deres perspektiv.

SK ser også at flyttleien er stengt, og at en konsesjon for utvidelse vil få store konsekvenser, slik det også er konkludert med i konsekvensutredningen. Kommunen ser det som positivt at tiltakshaver har kommet med konkrete avbøtende tiltak, som følges opp gjennom spesifikke planbestemmelser, og i plankartet. Det er derimot forståelse for at konsekvensene ved et utvidet masseuttak ikke vil bedre situasjonen til reinbeitedistriktet, og at området er et viktig vinterbeite som de er avhengig av i sin kultur- og næringsutøvelse. Det vil være viktig for SK å få innspill og merknader på planforslaget ved høring av myndigheter med reindriftsfaglig kompetanse.

På siden av selve reguleringen for Gullkista er kommunen klar over det store presset RBD står ovenfor, og at det er behov for å gjøre tiltak for å lette presset RBD får ved de forskjellige utbyggingsprosjektene rundt i kommunen. Tema som uttak av formål/områder, og erstatningsbeiteland vil bli viktig når kommunen skal revidere arealdelen i nærmeste fremtid.

Konklusjon

Kommunen og reinbeitedistriktet er enig i at flyttleien deres er stengt på grunn av masseuttaket, og at en utvidelse ved ny konsesjon vil ha stor negativ konsekvens for reindriften på et vinterbeite som er viktig for dem.

De avbøtende tiltakene i planforslaget er forankret gjennom plankartet og planbestemmelsene, men reinbeitedistriktet mener de avbøtende tiltakene som ligger i planen nå ikke er gode nok for at de skal kunne flytte reinen på en god måte. Dette er viktig for kommunen å få frem når planforslaget skal behandles og sendes ut på høring og offentlig ettersyn. Det skal gjennomføres ny konsultasjon etter høring og offentlig ettersyn.